

Sistematizacija gradiva za prvi razred:

Najvažniji događaji srednjeg veka:

Velika seoba naroda:

- 375.-prolazak Huna kroz tzv. Vrata naroda
- 395.-podela Rimskog carstva na Zapadno i Istočno
- 476. –zbacivanje poslednjeg rimskog cara Romula Avgustula

Franačka država:

- doseljavanje Franaka u Zapadnu Galiju na čelu sa Hlodovekom
- Karlo Veliki (768-814.) osvaja Severnu Italiju, Panonsku niziju, Karantaniju, Bavarsku...800.godine – krunisanje za cara
- 843. – podela države na današnju Nemačku, Francusku i severnu Italiju
- feudalizam-

Vizantija:

- 330.-osnovan je Konstantinopolj-Carigrad
- Vizantija-Istočno rimsko carstvo
- 1204.-krstaši sa zapada osvajaju Carigrad-I pad Vizantije(do 1261)

Arabljani:

- 570. – rođenje proroka Muhameda u Meki
- 622.- hidžra tj. Preseljenje Muhameda iz Meke u Medinu
- 632.- Muhamedova smrt.....osvajanja kalifa(zamenika)...
- sveta knjiga muslimana-Kuran...

Zapadni i Istočni Sloveni:

- Prapostojbina: područje današnje Rusije i Ukrajine, u slivu reka Bug, Dnjeper i Dnjestar
- Sloveni koji su krenuli prema istoku: Rusi, Belorusi i Ukrajinci
- Sloveni koji su krenuli prema zapadu: Česi, Poljaci, Lužičani, Moravljani, Slovaci ...
- Sloveni koji su krenuli prema jugu: Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci...

Srpske zemlje u ranom srednjem veku:

-Krajem 8. Veka Srbi su naselili Srbiju ili Rašku (sa prestonicom u gradu Rasu) tj. Prostor oko reka Pive, Tare, Lima, Ibra, gornje Drine i zapadne Morave, područje Soli (oko današnje Tuzle) i Bosnu (oko gornjeg toka reke Bosne), kao i u primorju: Zahumlje (između Dubrovnika i reke Neretve), Travuniju (od Dubrovnika do Boke Kotorske) i Paganiju (od Neretve do Cetine). Ove oblasti su nekad bile u sastavu Srbije, a u nekim periodima su bile samostalne.

-Osnivačem prve srpske dinastije smatra se knez Vlastimir koji je vladao sredinom 9.veka i pored ostalog pripojio Srbiji Travuniju.

-Poslednji predstavnik dinastije Vlastimirovića bio je Časlav koji je ubijen u sukobu sa Mađarima koji su u to vreme na prostoru Panonske Nizije osnovali svoju državu (oko 950.godine). Posle Časlavljeve smrti,

Srbija je priznala vlast Vizantije. Vizantijski carevi su za svoje predstavnike postavljali zavisne vladare koji su nosili titulu veliki župan.

Srbija u doba Nemanjića:

-1166.godine, nakon što je zbacio svog brata Tihomira koji je bio vizantijski kandidat, Stefan Nemanja se proglasio velikim županom. Do 1180. Nemanja je bio vizantijski vazal (plaćao je godišnji danak i slao vojsku da ratuje za Vizantiju). Kada su u Vizantiji izbili neredi, Nemanja je narednih nekoliko godina zaposeo oblasti koje su naseljavali Srbi: Kosmet, severnu Albaniju, Pomoravlje, nišku oblast, Zetu sa Travunijom i Zahumljem.

-1196. Se povukao sa prestola, zamonašio se i na Svetoj Gori pridružio najmlađem sinu Savi (kršteno ime Rastko). 1200. godine, Nemanja tj. monah Simeon preminuo je u Hilandaru.

-Stefan Nemanjić (srednji sin Stefana Nemanje) je iskoristio je probleme u kojima se Vizantija našla posle krstaških osvajanja 1204. i 1217. Zatražio i dobio od rimskog pape kraljevsku krunu, kao i ime Prvovenčani tj. prvokrunisani. Tako je Srbija dobila državnu nezavisnost. Šta više njegov brat Sava otputovao je u privremenu vizantijsku prestonicu Nikeju i sastao se sa carem i patrijarhom. Posle takvog sastanka srpskoj crkvi je priznata autokefalnost tj. samostalnost u odnosu na Ohridsku arhiepiskopiju, a Sava rukopoložen za arhiepiskopa.

-Unuk Stefana Prvovenčanog –Milutin (1282-1331) napao je Vizantiju (obnovljenu od 1261.) i osvojio severnu Makedoniju.

-Njegov unuk Dušan Silni (1331-1351), koji je na presto došao zbacivanjem oca Stefana Dečanskog, osvojio je od Vizantije Epir, Tesaliju i Albaniju, a 1349. Krunisan u Skoplju za cara Srba i Grka, dok je zbog toga srpska crkva uzdignuta na rang patrijaršije. Do 1351. Izdao je Zakonik za svoju proširenu državu.

- Posle Dušanove smrti trebalo je da na presto dođe njegov sin jedinac Uroš II. Ali protiv toga se pobunio njegov stric Simeon. Simeon nije uspeo da postane car, ali je zadržao na upravu Epir i Tesaliju, (koje je do kraja 14. Veka, Vizantija vratila, dok su Albaniju podelili lokalni vlastodršci). Od Dušanovih osvajanja, Uroš je uspeo da zadrži samo poluostrvo Halkidiki sa Svetom Gorom.

-car Uroš II (zvani Uroš Nežaki) približio je sebi braću Mrnjačević: Uglješiu- kome je dao titulu despota i Vukašina- kome je dao titulu kralja, a koji su upravljali Makedonijom i to Uglješa u Istočnoj, a Vukašin u Zapadnoj.

- Međutim braća su 26.09.1371. poginula u bici na reci Marici, blizu gradića Černomena (na turskoj teritoriji), pokušavajući da spreče dalji prodor Turaka na Balkan (posle toga Turci zaposedaju

Makedoniju). Oko 2 meseca kasnije umire car Uroš II I njegovom smrću izumire dinastija Nemanjića I Srbija počinje da slabi.

Turska osvajanja na Balkanu:

-Posle smrti cara Uroša svoju moć postepeno gradi knez Lazar Hrebeljanović koji je uklonio sve protivnike I zavladao Srbijom (sa prestonicom u Kruševcu), dok je Kosovom vladao njegov zet Vuk Branković, a Zetom drugi zet Đurađ Stracimirović Balšić.

-Međutim Turci su počeli da upadaju u Srbiju, I jedan od upada koji je predvodio sultan Murat završio se njegovim porazom na Pločniku 1386. Posle toga obe strane se pripremaju za konačni obračun.

-Do bitke poznatijoj kao Kosovska bitka došlo je 28.06.1389. na polju Gazimestan blizu Prištine u oblasti Vuka Brankovića (koji se borio sa tastom I preživeo bitku). Oba vladara su poginula, ali su Turci zahvaljujući sinu sultana Murata- Bajazitu odneli pobedu I Srbija je postal vazalna država.

-1402. Turci su poraženi u bici kod Angore, I jedan od učesnika bitke Stefan Lazarević po povratku u Srbiju , svratio je u Carigrad I od Vizantijskog cara dobio titulu daspota, zatim od ugarskog kralja na upravu Mačvu I Beograd koji je pretvorio u prestonicu.

-1421. Njeogv sestrić Balša III ostavlja mu testamentom Zetu.

- 1427. Despot je preminuo I na prestolu ga je nasledio sestrić Đurađ Branković koji je preneo prestonicu u Smederevo zato što je Beograd morao da vrati Ugarskij, a Zetu je ocepila porodica Crnojević.

-1456. Despot Đurađ je preminuo I među njegovim potomcima došlo je do sukoba oko prestola.

-U takvim uslovima, ne nailazeći na otpor, u Srbiju je sa velikom vojskom upao sultan Mehmed II Osvajač (koji je 1453. Osvojio Carigrad) I 1459. Godine osvojio Srbiju sa Smederevom , I tako je počela prava turska okupacija.

Molim poštovane učenike se podsete gradiva koje je ispredavano, kao i da dostave sve zaostale radove